

УДК 564.1+564.5+561.763.1(477.9)

**НОВІ ДАНІ ДЛЯ ОБҐРУНТУВАННЯ СТРАТИГРАФІЧНОГО РОЗМЕЖУВАННЯ
ТА КОРЕЛЯЦІЇ КРЕЙДОВИХ ВІДКЛАДІВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ
РІВНИННОГО КРИМУ ЗА МАЛАКОФАУНОЮ НА МАТЕРІАЛАХ
ПАРАМЕТРИЧНОЇ СВЕРДЛОВИНИ ПЕРЕТОЧНА-1**

Р. Лещух, Г. Спільник

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Грушевського, 4, 79005 Львів, Україна
r_leschukh@ukr.net, spilnykgalina@ukr.net*

Наведено монографічний опис та зображення семи видів малакофауни – *Inoceramus neocomiensis* Orbigny, *In. subsulcatus* Wiltshire, *In. anglicus* Woods, *Biasaboceras striatum* Drushtchic, *Protetragonites karakaschi* Drushtchic, *Acanthohoplites nolani* (Seunes), *Neohibolites inflexus* Stolley, виявлених уперше в керні параметричної свердловини Переточна-1. На підставі отриманих у процесі палеонтологічного вивчення вищенаведеної палеобіоти, представленої, головню, ортостратиграфічними групами, фауністично надійно обґрунтовано стратиграфічне розмежування і кореляцію та визначення відносного геологічного віку розрізу крейди розкритого параметричною свердловиною Переточна-1, а також доведено значне латеральне поширення в центральній частині Південноукраїнського нафтогазоносного регіону перспективних на вуглеводні відкладів аптського та альбського ярусів.

Ключові слова: Південноукраїнський нафто-газовий регіон, Рівнинний Крим, Північне Причорномор'я, Переддобруджський прогин стратиграфія, нижня крейда, аптський та альбський яруси, під'яруси, двостулкові молюски, амоніти, белемніти.

Значно розповсюджені на півдні України крейдові відклади є складовою частиною потужного теригенно-карбонатного комплексу, що нагромадився в межах епіпалеозойської платформи. Закритість території Південноукраїнського регіону і його слабка палеонтолого-стратиграфічна вивченість аж до 50-х років минулого століття зумовили низький загальний рівень геологічних досліджень крейдової системи. Їх стратифікація і кореляція ґрунтувалися, головню, на літологічних особливостях окремих частин розрізів небагатьох свердловин і практично залишилися без надійного палеонтологічного обґрунтування.

Перші дослідження крейдових утворень півдня України базувалися насамперед на їх літологічних особливостях та поодиноких знахідках недобре завжди збережених рештках форамініфер, молюсків, палинокомплексів. На цьому початковому етапі вивчення крейдової системи південноукраїнського регіону, ґрунтуючись на цих даних такі українські вчені як О.Т. Богаєць, Г.М. Волошина, Л.М. Голубнича, Л.Г. Плахотний, Л.Ф. Плотнікова, Н.І. Черняк та інші провели першу палеонтологічно ще слабо обґрунтовану стратифікацію крейдових розрізів та в загальному визначили історію геологічного розвитку цієї території в крейдовому періоді.

У подальшому впродовж останніх десятиріч аж до загарбання Криму Росією крейдові відклади Південноукраїнського НГР були розкриті численними свердловинами, у керні яких виявлено чисельний і різноманітний палеобіотичний матеріал, представлений різними групами, втім числі найважливішими (ортостратиграфічними) для стратиграфічного розчленування та кореляції розрізів крейдової системи.

Південь України посідає важливе місце в Кримсько-Кавказькій тектонічній системі, і з цих міркувань залежно від детальності розробки його стратиграфії залежить розуміння та вирішення не лише багатьох питань місцевої та регіональної геології, й багатьох загальних міжрегіональних проблем, серед яких найважливішими є стратиграфічна кореляція Східного і Західного регіонів Середземноморської палеозоогеографічної області, визначення досить складної і до того ж специфічної для цього регіону і дуже важливої крейдової історії розвитку цієї частини Мезотетису.

Упродовж тривалого часу, аж до 50-х років минулого століття, з тієї причини, що утворення крейдової системи в Причорноморському прогині та в Рівнинному Криму знаходяться на великих глибинах, їх стратиграфічне і палеонтологічне дослідження залишалися слабовивченими і лише, починаючи з 70-х років, після виявлення в цих утвореннях промислових покладів нафти і газу їх почали більш планомірно вивчати.

Нижче наведено опис палеофауни, зібраної із керна параметричної свердловини Переточна-1, яка знаходиться у фондах Палеонтологічного музею Львівського національного університету імені Івана Франка, на кафедрі історичної геології і палеонтології геологічного факультету.

Inoceramus neocomiensis Orbigny, 1846

Табл. 1, фіг. 1.

1846. *Inoceramus neocomiensis* Orbigny, т. 3, с. 503, табл. 403, фіг. 1, 2.

1869. *Inoceramus neocomiensis* Orbigny. – Pictet et Campiche, сер. 4, с. 104, табл. 45, фіг. 1, 2.

1960. *Inoceramus neocomiensis* Orbigny. – Муромцева, с. 184, табл. VII, фіг. 11, 12.

1970. *Inoceramus neocomiensis* Orbigny. – Котетішвілі, с. 49, табл. 1, фіг. 8.

1973. *Inoceramus neocomiensis* Orbigny. – Глазунова, с. 47, табл. XIX, фіг. 1, а, б.

1968. *Inoceramus subneocomiensis* Glasunova. – Глазунова, с. 201, табл. 47, фіг. 2.

Голотип. *Inoceramus neocomiensis* Orbigny, праця Orbigny за 1846 р, т. 3, табл. 403, фіг. 1, 2.

Матеріал. Три середньої збереженості відбитки ядер стулок.

Опис. Черепашка середніх розмірів, нерівностулчаста, заокруглено-кутастих обрисів, у її центральній частині дуже випукла і приплюснена по краях. Передній край майже прямий, а задній і нижній – заокруглені. Маківковий кут становить біля 90°. Маківки гострі, центральні, переважають над замковим краєм. Поверхня стулок черепашок покрита концентричними ребрами – на менших екземплярах вони дрібніші, а на більших особинах ребра представлені правильними валиками, а міжреберні проміжки є широкими і дуже ввігнутими.

Система	Ярус	Потужність розкриття	Літологічна колонка	Літологічна характеристика
1	2	3	4	5
Крейдовий К	Маастрихтський	553	780	Вапняки світло-сірі, сірі, пелітоморфні з органічним детритом, зазвичай глинисті, місцями переходять у сірі, темно-сірі мергелі.
			900	
	Кампанський	311	1333	Вапняки світло-сірі, мікрозернисті і пелітоморфні з фауною (до 35%) зазвичай глинисті що прошарками переходять в більш темні мергелі. Органогенний матеріал представлений черепашками форамініфер, гастропод, кальцитовими спікулами губок, рідше сферами, остракодами. Породи щільні, міцні з вкрапленнями піриту. Зрідка в них простежуються тонкі хвилясті тріщини і субгоризонтальні структури, заповнені дрібнозернистим кальцитом і темно-глинистою речовиною
			1644	
	Сагтоцький	198	1787	Мергелі сірі і темно-сірі з прошарками більш світлих (сірих з кремовим відтінком) глинистих вапняків. Ці та інші пелітоморфні з органічним матеріалом (3-18%), що складений черепашками форамініфер, кальцитовими спікулами губок і дрібним невизначеним детритом. Зрідка простежується зуглені рослинні залишки, а також дрібні вкраплення піриту
			1985	
	Ковняцький Туроцький	553	2538	Вапняки світло-сірі з кремовим відтінком, пелітоморфні з уламками черепашок форамініфер (3-15%) з різним ступенем глинистості (CaCO ₃ від 74 до 99,8%), також з дрібними вкрапленнями піриту. Породи дуже щільні і міцні з досить частими субгоризонтальними сутурами, місцями нашаровуються дрібні нахилени закриті тріщини, по яких розкриті дзеркала ковзаня.
	Сеноманський	460	2998	Вапняки світло-сірі з легким кремовим відтінком, пелітоморфні, органічно-форамініферо-сферо-пелітоморфні, з різним ступенем глинистості (CaCO ₃ від 75 до 99,3%). Органогенний матеріал вапняків мергелів (5-45%) представлений сферами, пігментами, черепашками форамініфер, призмами інocerамів, дрібним невизначеним детритом
	Альбський	248	3250	Чергування мергелів і глинистих вапняків. Мергелі переважають у верхній і нижній частинах розрізу. Вони сірі і темно-сірі, переважно з зеленим відтінком, пелітоморфні й органічно-пелітоморфні різного ступеня глинистості з тонковкрапленістю та включеннями піриту, прошарки алевритисті з глауконітом
			2998	
				Темно-сірі глинисті мергелі з товстими прошарками (до 0,6 м) світло-сірих і сірих вулканоміктових пісковиків і туфтів у нижній частині розрізу. Мергелі пелітоморфні і мікрозернисті з органічним детритом (до 30%), зазвичай алевритисті (до 20%), масивною, рідше складистою текстурою, місцями з тонкими літажами (до 2 см) вапняків. Пісковики середньо-губозернисті і різнозернисті, переважно гравієм. Уламковий матеріал складений, головню кукуватими зернами плагіоклазу і слабкоокатаними уламками андезитового порфіриту

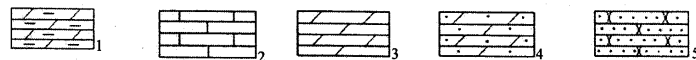

Схема. Розріз свердловини Переточна-1: 1 - Мергелі глинисті; 2 - Вапняки; 3 - Мергелі; 4 - Мергелі алевритисті; 5 - Пісковик.

Порівняння. *Inoceramus neocomiensis* Orbigny за своєю будовою та скульптурою, яка представлена валикоподібними ребрами та дуже випуклою правою стулкою, дуже вигідно відрізняється від близьких видів. Певну подібність можна виявити у порівнянні описаного виду з *Inoceramus concentricus* Parkinson та *Inoceramus anglicus* Woods.

Місцезнаходження і стратиграфічне положення. Рівнинний Крим, параметрична свердловина Переточна-1, гл. 3 196–3 204 м, 3 220–3 228 м, нижній апт.

Стратиграфічне і географічне поширення. Барем і апт Північного Кавказу, Грузії, Туркменії, готерів Швейцарії, Північної Європи, неоком Франції, барем і апт Південної Англії, нижній і верхній апт Саратовського Поволжя.

***Inoceramus subsulcatus* Wiltshire, 1869**

Табл. 1, фіг. 2, 3.

1869. *Inoceramus subsulcatus* Wiltshire, т. 25, с. 188–190.
 1911. *Inoceramus concentricus* Park. var. *subsulcatus* Wiltshire. – т. 2, с. 268, табл. 47, фіг. 3–14.
 1942. *Inoceramus subsulcatus* Wiltshire. – Цагарели, с. 156.
 1949. *Inoceramus subsulcatus* Wiltshire. – Мордвилко, с. 185, с. 151.
 1960. *Inoceramus subsulcatus* Wiltshire. – Муромцева, с. 185, табл. 7, фіг. 7, 8.
 1977. *Actinoceramus subsulcatus* Wiltshire. – Котетишвили, с. 22, табл. 4, фіг. 4.
 1987. *Inoceramus subsulcatus* Wiltshire. – Лещух, с. 60, табл. 6, фіг. 1–3, 5.

Матеріал. Два відбитки неповних ядер задовільної збереженості. Зберігаються в колекції Палеонтологічного музею геологічного факультету Львівського університету імені Івана Франка.

Опис. Черепашки середніх розмірів, з грушеподібними обрисами, нерівностулкові й нерівнобічні, з висотою, більшою від довжини; ліва стулка значно опукліша від правої. Передній край увігнутий, нижній – дуже опуклий, зазублений, задній – слабоопуклий. Замковий край короткий, прямий, маківки зсунуті до переднього краю, загнуті до середини і підкручені до переду. Скульптура складається з грубих складкоподібних радіальних ребер. Вони невисокі, приплюснuto-заокруглені, від маківки до нижнього краю клиноподібно розширюються. Міжреберні жолобочки корито- або V-подібні.

Порівняння та зауваження. Від близького *Inoceramus sulcatus* Park. описаний вид відрізняється меншою кількістю, проте але значно ширшими радіальними ребрами. Основною відмінною *In. subsulcatus* Wiltsh. від *Actinoceramus sulcatoides* Savel. є те, що в останнього радіальні складкоподібні ребра розгалужуються і концентрична скульптура у примаківковій частині виражена чіткіше.

Варто зауважити, що деякі зразки (РК-256–258) є не типовим *In. subsulcatus*, а скоріше перехідною формою між цим видом та *In. concentricus*. У них виразніші характерні скульптурні ознаки *In. concentricus* Park., хоча борозенки на ядрі вже слабо вирізняють радіальну скульптуру, якою наділений вид *In. subsulcatus* Wiltsh.

Місцезнаходження і стратиграфічне положення. Рівнинний Крим, параметрична св. Переточна-1, гл. 2 592–2 600 м; 3 084–3 091 м. Верхній і середній альб.

Стратиграфічне і географічне поширення. Верхній альб Північного Кавказу, Грузії, Туркменії, Мангишлаку, альб Західної Європи, Південної Англії, Північної Америки.

***Inoceramus anglicus* Woods, 1911**

Табл. 1, фіг. 4, 5, 6.

1911. *Inoceramus anglicus* Woods, т. 2, с. 264, табл. 45, фіг. 8–10, в тексті 29.
1926. *Inoceramus anglicus* Woods. – Ренгартен, с. 47.
1949. *Inoceramus anglicus* Woods. – Мордвилко, с. 151, табл. 34, фіг. 5; табл. 35, фіг. 3.
1959. *Inoceramus anglicus* Woods. – Халилов, с. 28, табл. 1, фіг. 1–2.
1960. *Inoceramus anglicus* Woods. – Муромцева, с. 185, табл. 8, фіг. 1–3.
1962. *Inoceramus anglicus* Woods. – Савельев, с. 222, табл. 1, фіг. 1–6; табл. 2, фіг. 1.
1965. *Inoceramus anglicus* Woods. – Верещагин, Терехова, с. 32, табл. 16, фіг. 3.
1966. *Inoceramus anglicus* Woods. – Filipescu și Grigorescu, с. 419, табл. 5, фіг. 41.
1969. *Inoceramus anglicus* Woods. – Mutiu, с. 504, табл. 1, фіг. 15.
1972. *Inoceramus anglicus* Woods. – Спажников, с. 140, табл. 2, фіг. 7.
1973. *Inoceramus anglicus* Woods. – Глазунова, с. 49, табл. 19, рис. 4–5; табл. 20, рис. 1–4; табл. 21, рис. 1–2.
1974. *Inoceramus anglicus* Woods. – Димитрова, с. 64, табл. 33, рис. 5.
1977. *Inoceramus anglicus* Woods. – Vašiček, с. 59, табл. 1, фіг. 2, 3.
1977. *Inoceramus anglicus* Woods. – Котетишвили, с. 20, табл. 4, фіг. 6.
1987. *Inoceramus anglicus* Woods. – Лещух, с. 63, табл. 5, фіг. 3, табл. 7, фіг. 1–16.

Лектотип. *Inoceramus anglicus* Woods. (Woods, 1911, табл. 45, фіг. 8, а, б). Альбські строкаті вапняки Англії.

Матеріал. Три фрагментарні відбитки ядер мушель.

Зберігаються в палеонтологічному музеї геологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка.

Опис. Черепашки від малих до середніх розмірів, овально-видовжені, різностулкові, нерівнобічні. Висота більша від довжини, а інколи вони майже однакові. Передня частина черепашки опукліша, порівняно з задньою приплюснутою. Найбільша товщина черепашки у примаківковій частині. Маківки невеликі, знаходяться майже у центрі або зсунуті до переду, слабо виступають над замковим краєм. Апікальний кут у більшості наших зразків дорівнює 90°, і лише в окремих форм він трохи більший або менший від прямого. Передній край від маківки прямий, нижче – заокруглений, поступово переходить у дугоподібно вигнутий, також заокруглений нижній край. Задній край круто загнутий вгору і до переду. Вся поверхня черепашки покрита високими, плавно вигнутими концентричними ребрами, вершини яких заокруглені. Міжреберні проміжки глибокі, значно ширші від ребер, симетричні. Найчіткіше ребра виражені в середній частині черепашки, а до переднього й заднього країв помітно слабкішають. На окремих зразках зрідка, як виняток, простежується роздвоєння ребер, інколи, перериваючись, ребра не доходять до країв, або наявні вставні ребра.

Порівняння та зауваження. Характерні ознаки, за якими описаний вид відрізняється від близьких видів родини *INOCERAMUS* (SOWERBY, 1814)

PARKINSON, 1819 опубліковано багатьма авторами. Наші зразки за характером скульптури трохи відрізняються від форми, описаної Е.В. Котетішвілі [18] з верхньоальпських утворень Грузії, в якій простежуються товсті і густо розташовані ребра й вузькі міжреберні проміжки. Також певні розбіжності виявлено при порівнянні кримських зразків із представниками цього виду, описаного Зденіком Вашичком [46] з льготських верств Західних Карпат.

Місцезнаходження і стратиграфічне положення. Рівнинний Крим, параметрична свердловина Параметрична-1, інт. 2 769–2 780 м.

Стратиграфічне і географічне поширення. Знахідки *Inoceramus anglicus* Woods. відомі з середнього і верхнього альбу Південної Англії, Кавказу, Грузії, Мангшлаку, Таур-Киру, Копетдагу, Західного Сибіру, Східно-Європейської платформи, Поволжя, Чукотки, Туркменії, Чехії, Рівнинного Криму.

Ряд AMMONITIDA

Родина LYTOCERATIDAE Neumayr, 1875

Рід BIASALOCERAS Drużczic, 1953

***Biasaloceras striatum* Drushtchic, 1956**

Табл. 2, фіг. 1, 2.

1956. *Biasaloceras striatum* Drushtchic, табл. IV, фіг. 14, а, б.

1960. *Biasaloceras striatum* Drushtchic. – Друщиц, с. 256, табл. IV, фіг. 5, а, б.

1984. *Protetragonite karakaschi* Drużczic. – Ямніченко, Астахова с. 37, табл. 12, фіг. 2, а–в.

Голотип. № 1595. Південно-західна частина Гірського Криму, Бахчисарайський район, апт.

Матеріал. Один відбиток обох боків черепашки, виявленої в керні параметричної свердловини Переточна-1 на глибині 3 160–3 167 м (Центральна частина Рівнинного Криму).

Опис. Черепашка середніх розмірів з діаметром 3 см, майже кругла, з ледь помітними тоненькими ребрами. Наш зразок знайдений у керні свердловини на глибині 3 160–3 167 м і представлений дуже сплющеною формою в якій досить умовно простежуються характерні для роду *Biasaloceras* Drushtchic риси.

Місцезнаходження і стратиграфічне положення. Україна, Рівнинний Крим, параметрична свердловина Переточна-1, інт. 3160–3167 м, нижній апт.

Стратиграфічне і географічне поширення. Україна, південно-західна частина Гірського Криму, Бахчисарайський район, апт там само, де барем, центральна частина Рівнинного Криму, параметрична св. Переточна-1, керн з глибини 3 160–3 167 м, апт.

Родина TETRAGONITIDAE Hyatt, 1900

Рід PROTETRAGONITES Hyatt, 1900

***Protetragonites karakaschi* Drużczic, 1956**

Табл. 2, фіг. 3.

1956. *Protetragonites karakaschi* Друщиц, с. 99, табл. 6, фіг. 22–23.
 1960. *Protetragonites karakaschi* Drużczic. – Друщиц, с. 260, табл. VIII, фіг. 2, а, б.
 1973. *Protetragonites karakaschi* Drushtch. – Немков, с. 127, табл. XXXI, фіг. 6, а, б.
 1984. *Protetragonites karakaschi* Drużczic. – Ямниченко, Астахова, с. 37, табл. 12, фіг. 2, а, в.

Голотип. Московський державний університет, колекція № 514. Південно-західний Крим. Бахчисарайський район. Апт.

Матеріал. Одне дуже сплющене ядро невеликої черепашки, представлене відбитками обох боків. Черепашка еволютна з поступово зростаючими завитками. Провести детальний опис цього зразка неможливо, оскільки він виявлений в керні свердловини на глибині 3118–3125 м, де всі палеонтологічні рештки в тій чи іншій мірі деформовані.

Порівняння. За усіма ознаками, які наводить автор виду В. В. Друщиц для виділеного ним *Protetragonites karakaschi* Drushtchic, нижче ми описали зразок, найближчий до цієї форми.

Місцезнаходження і стратиграфічне положення. Україна, Рівнинний Крим, параметрична свердловина Переточна-1, інт. 3 118–3 125 м, апт.

Стратиграфічне і географічне поширення. Південно-західна частина Гірського Криму, Бахчисарайський район, аптські глини там же, де барем, центральна частина Рівнинного Криму, параметрична св. Переточна-1, гл. 3 118–3 125 м, апт.

Родина **PARANOPLIDAE** Spath, 1924

Підродина **ACANTHOHOPLITINAE** Stojanov, 1949

Рід *Acanthohoplites* Sinzow, 1907

***Acanthohoplites nolani* (Seunes), 1887**

Табл. 2, фіг. 4, 5.

1887. *Hoplites nolani* Seunes, с. 564, табл. 13, фіг. 4, а, в.
 1905. *Parahoplites nolani* (Seunes). – Jacob, с. 408, рис. в тексті 3.
 1907. *Acanthohoplites nolani* (Seunes). – Sinzow, с. 503, табл. 8, фіг. 1 (не фіг. 2, 3, 5).
 1949. *Acanthohoplites nolani* (Seunes). – Глазунова, с. 231, табл. 68, фіг. 5, 6.
 1953. *Acanthohoplites nolani* (Seunes). – Глазунова, с. 32, табл. 4, фіг. 1–3.
 1955. *Hypacanthohoplites nolani* (Seunes). – Эристави, с. 104, табл. 5, рис. 1 (але не табл. 4, рис. 8).
 1960. *Acanthohoplites nolani* (Seunes). – Кудрявцев, с. 326, табл. 13, фіг. 1–4.
 1961. *Acanthohoplites nolani* (Seunes). – Эристави, с. 56, табл. 2, фіг. 8.
 1965. *Acanthohoplites nolani* (Seunes). – Егоян, с. 131, табл. 7, фіг. 2–6; табл. 8, фіг. 1–5.
 1968. *Acanthohoplites nolani* (Seunes). – Wiedmann und Dieni, с. 88, табл. 9, фіг. 10, 17; фіг. в тексті 63.
 1969. *Acanthohoplites nolani* (Seunes). – Егоян, с. 154, табл. 10, рис. 3, 4; табл. 11, рис. 2–5; табл. 23, рис. 28, 29.
 1971. *Acanthohoplites nolani* (Seunes). – Кванталиани, с. 31, табл. 3, фіг. 5.
 1976. *Acanthohoplites nolani* (Seunes). – Fülöp, табл. 50, фіг. 19.
 1987. *Acanthohoplites nolani* (Seunes). – Лещух, с. 125, табл. 14, фіг. 2–15; табл. 15, фіг. 3, 4.
 2014. *Acanthohoplites nolani* (Seunes). – Лещух, с. 43, табл., фіг. 5
 2015. *Acanthohoplites nolani* (Seunes). – Лещух, с. 46, табл., фіг. 8

Голотип. Описаний Ж. Сене [246, с. 564, табл. 13, фіг. 4, *a, б*] з клансейських утворень Південно-Східної Франції.

Матеріал. Один екземпляр, представлений цілим внутрішнім ядром. Зберігається в Палеонтологічному музеї геологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка.

Опис. Ядро черепашки невеликих задовільних розмірів (2,5 мм). Кожен його наступний завиток приблизно наполовину огортає попередній. Внутрішнє ядро дуже сплюснене. Пупок досить широкий, плиткий, східчастий, обмежений невисокими досить крутими стінками. На обох боках ядра простежуються відбитки тонких S-подібно вигнутих ребер.

Порівняння та зауваження. За високоовальним поперечним перерізом завитків та скульптурою наш зразок найбільше подібний до зразків, наведених у синоніміці.

Місцезнаходження і стратиграфічне положення. Україна, Рівнинний Крим, параметрична свердловина Переточна-1, глибина 3 196–3 204 м. Верхній апт (клансей).

Стратиграфічне і географічне поширення. Представники виду *Acanthohoplites nolani* Seun. відомі з клансейських утворень Франції, Англії, Північно-Германської низовини, Північного Кавказу, Грузії, Дагестану, Мангишлаку, Копетдагу, Кубані, о-ва Мадагаскар, Угорщини. Цей вид вважають керівним для нижньої зони клансею. В. Л. Єгоян виявив його на Західному Кавказі, а також у верхній підзоні *Hypacanthohoplites jacobi*.

Підклас **BELEMNOIDEA**
Ряд **BELEMNITIDA**
Підряд **BELEMNITIDA**
Родина **BELEMNITIDAE** Orbigni, 1845
Рід *Neohibolites* Stolley, 1911
Neohibolites inflexus Stolley, 1911

Табл. 2, фіг. 6.

1911. *Neohibolites inflexus* Stolley, 1911, с. 42, табл. 2, фіг. 13–26.
1939. *Neohibolites inflexus* Stolley. – Крымгольц, с. 22, табл. 5, фіг. 9–3.
1949. *Neohibolites inflexus* Stolley. – Крымгольц, с. 262, табл. 81, фіг. 10, *a, б*; 11 *a, б*.
1953. *Neohibolites inflexus* Stolley. – Хачинашвили, с. 91, табл. 6, рис. 7–9.
1955. *Neohibolites inflexus* Stolley. – Эристави, с. 31, табл. 1, фіг. 12.
1957. *Neohibolites inflexus* Stolley. – Эристави, с. 52.
1959. *Neohibolites inflexus* Stolley. – Халилов, с. 40, табл. 2, рис. 8, *a, в*.
1960. *Neohibolites inflexus* Stolley. – Кабанов, с. 360, табл. 3, фіг. 5, *a, б*.
1970. *Neohibolites inflexus inflexus* Stolley. – Стоянова-Вергилова, с. 44, табл. 21, фіг. 1, 2.
1972. *Neohibolites inflexus* Stolley. – Али-Заде, с. 165, табл. 11, фіг. 4, 5, 7–9.
1973. *Neohibolites inflexus* Stolley. – Назарашвили, с. 61, табл. 6, фіг. 17, 18.
1987. *Neohibolites inflexus* Stolley. – Лещух, с. 177, табл. 24, фіг. 1.

Типовий екземпляр. З верхньоаптських утворень північних районів ФРН [259, табл. 2, фіг. 17].

Матеріал. Один екземпляр, представлений ростром майже цілого белемніта середніх розмірів і фрагментом альвеолярної частини іншого. Зразок знаходиться в літотеці Палеонтологічного музею Львівського національного університету імені Івана Франка.

Опис. Невеликий, довжиною до 3,5 мм веретеноподібний ростр з помірно видовженою постальвеолярною частиною. Найбільша його ширина (6 мм) розташовано дещо нижче середини постальвеолярної частини, звідки ростр поступово звужується до обох кінців. Задній кінець закінчується вістрям, розташованим у центрі. Поперечний переріз постальвеолярної частини ростра слабкоеліпсоподібний. Передній край трошки відломаний, круглий у поперечному перерізі. Його діаметр має близько 4,5 мм. За усіма показниками, за формою ростра, найбільш подібним серед представників роду *Neohibolites*, є вид *N. inflexus* Stolley.

Місцезнаходження і стратиграфічне положення. Рівнинний Крим, параметрична свердловина Переточна-1, глибина 3 118–3 125 м. Низи верхнього апту.

Стратиграфічне і географічне поширення. Представників *Neohibolites inflexus* Stolley виявлено у верхніх верствах нижнього апту Гірського Криму і Північного Кавказу, а також у верхньоаптських утвореннях Закавказзя, Азербайджану та Західної Європи.

1. Али-Заде А. А. Меловые белемниты Азербайджана. / А.А. Али-Заде – Москва : Недра, 1972. – 280 с.
2. Атабекян А. Новые меловые иноцнрамы некоторых районов СССР: Сб. “Новые виды”, /А. Атабекян, А.Е. Глазунова – 1968 – Вып. П. –Ч. 1.– Тр. ВСЕГЕИ.
3. Верещагин В.Н., Терехова Г.П. Отряд Taходonta / Верещагин В.Н., Терехова Г.П.// Полевой атлас меловой фауны Северо-Востока СССР. – Магадан : –1965. – 215 с.
4. Глазунова А.Е. Палеонтологическое обоснование стратиграфического расчленения меловых отложений Поволжья (верхний мел) / Глазунова А.Е. – Москва: Недра, – 1972. – 204 с.
5. Глазунова А. Е. Аммониты апта и альба Копет-Дага, Малого и Большого Балханов и Мангышлака / Глазунова А.Е.// Тр. Всесоюз. научно-исслед. геол. ин-та (ВСЕГЕИ). Министерства геологии. – Москва, – 1953. – 97 с.
6. Глазунова А. Е. Палеонтологическое обоснование стратиграфического расчленения меловых отложений Поволжья (нижний мел) / Глазунова А.Е.– Москва: Недра, 1973. – 324 с.
7. Глазунова А. Е. О подразделении Альба Копет-Дага / Глазунова А.Е.// Изв. Туркм. фил. АН СССР. – 1949. – № 1. – С. 22–27.
8. Димитрова Н. Фосилите на България. IVб (долна креда)/ Димитрова Н. София, 1974. – 131 с., табл. 1–59.
9. Друщиц В. В. Нижнемеловые аммониты Крыма и Северного Кавказа (Литоцератиды, тетрагониды и филоцератиды)/ Друщиц В. В. – Москва: Изд-во Москов. ун-та им. М. В. Ломоносова, 1956. – 156 с.
10. Друщиц В.В. Нижнемеловые отложения Крыма / Друщиц В. В. // Атлас нижнемеловой фауны Крыма и Северного Кавказа. – Гостоптехиздат, 1960. – С. 18–25.
11. Егоян В. Л. Аммониты из клансейских слоев Западного Кавказа / Егоян В. Л. // Труды К.ф. ВНИИ Нефть. – 1969. – № 19. – С. 126–189.
12. Егоян В. Л. О некоторых аммонитах клансея Западного Кавказа / Егоян В. Л. // Тр. К.ф. ВНИИ Нефть. – 1965. – № 16. – С. 112–160.

13. Эристави М. С. Нижнемеловая фауна Грузии : монография / Эристави М. С.; Ин-т геол. и минералогии, Изд-во АН Гр. ССР, – 1955. № 6. – 224 с.
14. Эристави М. С. Сопоставление нижнемеловых отложений Грузии и Крыма./ Эристави М. С. Москв.; Изд-во АН ССР. 1957. – 182 с.
15. Эристави М. С. Верхнеальбские аммониты Копет-Дага / Эристави М. С. // Тр. Геол. ин-та. – Изд-во АН ГССР, 1955.С. – 8. (Сер. геол. № 10.).
16. Кабанов Г. К. Отряд Belemnnoidea. Белемниты / Кабанов Г. К. // Атлас нижнемеловой фауны Северного Кавказа и Крыма. – М.: Гостоптехиздат, 1960. – С. 356–369,(табл. 1–3).
17. Кванталиани И. В. Аптские аммониты Абхазии. / Кванталиани И. В. – Тбилиси, 1971. – 175 с.
18. Котетишвили Э. В. Альбская фауна Грузии (Аммониты и двустворчатые) / Котетишвили Э. В. // Тр. ГИН АН Гр. ССР. Нов. сер. – 1977. – Вып. 53. – 97 с., (40).
19. Котетишвили Э. В. Стратиграфия м фауна колхидитового и смежных горизонтов западной Грузии / Котетишвили Э. В. // Тр. Геол. ин-та АН Гр. ССР. Нов. сер. – 1970. – Вып. 25. – 116 с.,(20 табл).
20. Крымгольц Г. Я. Нижнемеловые белемниты Кавказа / Крымгольц Г. Я. // Моногр. по палеонт. СССР. – 1939. – 17. Вып. 1. – 52 с.
21. Крымгольц Г. Я. Атлас руководящих форм ископаемых фаун СССР (нижний отдел меловой системы). / Крымгольц Г. Я.– Москва: Гостоптехиздат, 1949. Т. 10. – С. 253–269.
22. Лещух Р. Й. Ранньокрейдова фауна Рівнинного Криму і Північного Причорномор'я. / Лещух Р. Й.– Київ: Наук. думка, 1987. – 220 с.
23. Лещух Р. Деякі двостулкові та головоногі моллюски з верхньокрейдових відкладів півдня України (Рівнинний Крим): Палеонтол. збірник. / Лещух Р. Й., – 2014.– № 46. – С. 37-52.
24. Лещух Р. Нові дані до малакологічного обґрунтування стратифікації та кореляції нижньокрейдового розрізу, розкритого свердловиною Деревненська-1 в центральній частині Равнинного Криму:– Палеонтол. збірник / Лещух Р.– 2015. – № 47. – С. 33–46.
25. Мордвилко Т. Пластинчато-жаберные моллюски / Мордвилко Т. А., Бодылевский В.И., Луппов Н.П. // Атлас руководящих форм ископаемых фаун СССР. – Т. 10. Нижний мел. – Москва: Госгеолиздат, 1949. – С. 165–232.
26. Муромцева Т. Двустворчатые моллюски (Taxodonta, Anisomyaria, Desmodonta) / Муромцева Т.Л.// Атлас нижнемеловой фауны Северного Кавказа и Крыма. – Москва: Гостоптехиздат, 1960. – С. 165–231 (Тр. ВНИИГаза).
27. Назаришвили Т. Нижнемеловые белемниты Грузии / Назаришвили Т. Я. // Тр. Геол. ин-та АН Гр. ССР. Нов. сер. – 1973. – Т. 40. – 124 с.
28. Ренгартерн В. П. Фауна меловых отложений Ассинско-Камбилеевского района на Кавказе / Ренгартерн В. П. // Тр. Геол. Ком. Н.С. – 1926.– Вып. № 47. – 100–132 с.
29. Немков Г.И. Руководство по учебной геологической практике в Крыму. Том. I. Методика проведения геологической практики и атлас руководящих форм./ Г.И. Немков, Е.С. Чернова, С.В. Дроздов – Москва : Недра, 1973. – 232 с.
30. Савельев А. А. Некоторые нижнемеловые кукуллеи Мангышлака / Савельев А. А. // Тр. ВНИГРИ. – 1962. – Вып. 196. № 3. – С. 183–219.
31. Сапожников Б. Б. Некоторые альбские иноцерамиды Туркмении / Сапожников Б. Б. // Зап. Ленингр. Горн. ин-та им. Г. В. Плеханова. – 1972. – 63. Вып. 2. – С. 131–143.
32. Стоянова-Вергилова М. П. Фосилите на България. 4, долна креда. Belemnitide / Стоянова-Вергилова М. П. – София, 1970.
33. Халилов А. Г. Нижнемеловые иноцерамы восточной части Малого Кавказа / Халилов А. Г. // Изв. АН АзССР.– 1959. – (Сер. геол.-геогр. Наук; № 4).
34. Цагарелі А. Л. Крейдові іноцерами Грузії / Цагарелі А. Л. // Тр. Геол. ин-та. Сер. геол. – 1942. – 1 (IV). – № 2. – С. 93–205 (на груз. мові).
35. Ямниченко И.М. Юрские и меловые моллюски Украины. Палеонтологический справочник / Ямниченко И.М., Астахова Т.В. – Киев : Наук. думка, 1984. – 104 с.

36. Filipescu M. G. Contributii si cunoss tercafaunei cretacice din flisul Carpatilor Orientali. Studii di cercetari de geologie, geofizica, geografie, ser. Geol. / Filipescu M. G., Grigorescu D. – 1966. – 11. – N 2. – P. 417–432.
37. Fülöp J. The Mesozoic basement horst Blocks of Tata / Fülöp J. // *Geologica Hungarica*. Ser. geol. – 1976. – Vol. 16. – 230 p.
38. Jacob Ch. Etude sur les Ammonites et sur l' horizon stratigraphique du gisement de Clunayses Bull. / Jacob Ch. // *De la Soc. Geol. de France*. – 1905. – Ser. 4. – T. 5. – P. 399–432.
39. Mutiu R. (Radu). Contributii la Studiul paleontologic si stratigrafic al epositelor albien din platforma moexica // *Studii și cercetari de geologie, geofizica, geografia*. Ser. Geol. – 1969. – 14, N 2. – P. 497–511.
40. Orbigny A. *Paleontologie Francaise. Description des animaux invertebre. Terrains Cretaces.* / Orbigny A. – Paris, 1840–1849. – P. 1–4.
41. Pictet F. J. Description des fossiles des terrain cretace des environs de Seinte / Pictet F. J., Campiche O. // *Croix. – Mat. Paleontol., Suisse*. Ser. 2, Geneve. 1858–1860. – T. 1. – P. 99–371; 1861–1864. – T. 2. – P. 1–164.
42. Stolley E. Beitrage zur Kenntnis der Cephalopoden der deutschen unteren Kreide / Stolley E. // *Geol. Palaont. Abh.* – 1911. – N. F. – Bd. 1. – Y. 3. – S. 1–72.
43. Seunes I. Notes sur quelques Ammonites de Gault / Seunes I. // *Bul. Soc. Géol. France*. – 1887. – Vol. 15. – N 3. – P. 557–571.
44. Sinzow I. Untersuchungen einiger Ammonitiden aus dem unteren Gault Mangyschlaks und des Kaukasus / Sinzow I. // *Зап. Всерос. минерал. об-ва*. – 1907. – Т. 45. – С. 455–519.
45. Wiedmann J. Die Kreide Sardiniens und ihre cephalopoden / Wiedmann J., Dieni J. // *Paleontogr. Italica*. – 1968. – Vol. 64. – 171 s. (mit 101 Abbildungen, 3 Tabellen und 18 Tafeln).
46. Vasicek Z. Zuden Unterkreide – Vertretern der Gattung *Inoceramus* in der silesischen Einheit (Ausser Karpaten, Tschechoslowakei) Casopis slezkego Muzea. / Vasicek Z. – 1977. – Ser. A. – T. 26. – S. 55–64.
47. Wiltshire T. On the Red Chalk of England / Wiltshire T. // *Quart. J. Geol. Soc.* – 1869. – P. 25.
48. Woods H. A. A monograph of the cretaceous Lamellibranchiata of England. 1. – P. 1. *Paleontographical Society of London.* / H. A. Woods– 1899. P – 53.

ПОЯСНЕННЯ ДО ТАБЛИЦЬ

Таблиця I

Фіг. 1. *Inoceramus neocomiensis* Orbigny, Україна Рівнинний Крим св. Переточна-1, глибина 3196-3204 м. РК-863.

Фіг. 2,3. *Inoceramus subsulcatus* Wiltshire, Україна Рівнинний Крим св. Переточна-1, глибина 2592-2600 м, 3084-3091 м, верхній і середній альб. РК-864,865.

Фіг. 4,5,6 *Inoceramus anglicus* Woods, Україна Рівнинний Крим св. Переточна-1, глибина 2769-2780 м, верхній і середній альб. РК-866 ,867, 868.

Таблиця II

Фіг. 1, 2. *Biasaloceras striatum* Drushtchic, Україна Рівнинний Крим св. Переточна-1, глибина 3160-3167 м, апт. РК-869, 870.

Фіг. 3. *Protetragonites karakaschi* Drużczyc, Україна Рівнинний Крим св. Переточна-1, глибина 3118-3125 м, апт. РК- 871.

Фіг. 4,5. *Acanthohoplites nolani* Seunes, Україна Рівнинний Крим св. Переточна-1, глибина 3196-3204 м, верхній апт (клансей). РК- 872, 873.

Фіг. 6. *Neohibolites inflexus* Stolley, Україна Рівнинний Крим св. Переточна-1, глибина 3118-3125 м, низи верхнього апту. РК- 874.

**NEW MALACOFUNA'S DATA AS THE BASIS OF STRATIGRAPHIC BEDDING
AND CORRELATION OF CRETACEOUS OF PLAIN CRIMEA CENTRAL PART BY
MATERIALS OF THE PARAMETRIC BOREHOLE "PERETOCHNA-1"**

R. Leschukh, H. Spilnyk

*Ivan Franko National University of Lviv,
Grushevsky Str., 4, 79005 Lviv, Ukraine*

The monographic description and images of seven species of malacofauna - *Inoceramus neocomiensis* Orbigny, *In. subsulcatus* Wiltshire, *In. anglicus* Woods, *Biasaboceras striatum* Drushtchic, *Protetagonites karakaschi* Drushtchic, *Acanthohoplites nolani* (Senes), *Neohibolites inflexus* Stolley, are distinguished for the first time in the core of the parametric borehole Peretochna-1. On the basis of the paleontological study of the above-mentioned paleobiots, presented mainly by orthostratigraphic groups, the stratigraphic bedding and correlation and the determination of the relative geological age of the Cretaceous section revealed by the parametric borehole of the Perevochna-1 is proved faunally, and also a significant lateral distribution in the central part of the South-Ukrainian oil and gas region is promising on the carbohydrate deposits of Aptian and Albian.

Key words: South-Ukrainian oil and gas region, Plain Crimea, Northern Black Sea Region, Predobrudzhian foredeep stratigraphy, Lower Cretaceous, Aptian and Albian, bivalve mollusks, ammonites, belemnites.

Стаття надійшла до редколегії 12.03.17
Прийнята до друку 21.06.17